

Недоступен ни однин перевод.

Сайф Рахимзоди Афардӣ яке аз намояндагони барҷастаи адабу фарҳанги милли буд, ки бадбахтона дар авҷи камолоти эҷодӣ аз дасти қотилони нахзатӣ кушта шуд. Ин адиби забардасти тоҷик 20 майи соли 2000-ум дар назди даромадгоҳи манзили истиқоматиаш аз тарафи яке аз қотилони ТТЭ ХНИ – Раҳим Каландаров бо шеваи бераҳмона ба қатл расонда шудааст. Маълум аст, ки ин амали нангин ва тарсуёнаро раҳбарияти ТТЭ ХНИ бо максуди тарсафканӣ ва зарба задан ба илму маърифат ва рушду таракқи миллат анҷом додаанд.

Албатта равшангарони милли, ки дар симои шоиру нависандагон, адибон, донишмандон, файласуфону мутафаккирон зухур мекунанд, дар таърих мисоли зиндаи шахсиятҳои мубориз алайҳи беадолатии иҷтимоӣ ва мазҳабӣ буда ва ҳастанд. Онҳо ҳеҷ гоҳ намегуздоранд, ки ҷаҳолатписандон ормонҳои милли ва мардумро зеро по кунанд ва роҳи таракқиёти рушди инсонро бо муште хурофоту таассуби динӣ бубанданд. Мутаассифона, бар асари нодонӣ, бетафовутӣ, сахлангорӣ, бетачрибагӣ, камоғӣ, безавқии ҷомеа ва муҳимтар аз ҳама, ба сабаби худҳоки худбохтарӣ ва ҷоҳилӣ ташкилоти террористии собиқ ХНИ дар қаламрави кишвари мо ибтидои солҳои навадуми садаи бистум даргириҳо сурат гирифт ва оташи ҷанги шахравандӣ ё бародаркушро доман зад.

Террори фикрӣ ва физикии тоифаи рӯшангар манзараи тарсу ваҳшатро дар саросари ҷумҳурӣ дар ибтидои солҳои навадуми асри гузашта ба намоиш гузошта буд ва ҳар кӣ ба воқеоти он замон, махсусан бархӯрди фикрию ақидаҳои нахзатӣ бо равшанфикрон сари қор гирифтааст, ҳуб медонад, ки ҷӣ балое сари онҳо омада буд. Илова бар ин, ҳадафи амалҳои террористӣ ва таҳрибқоронаи тарбиятдидагонӣ нахзатӣ ночур сохтани вазъи сиёсӣ иҷтимоӣ ва давра ба давра тағйир додани зехни мардум дар қиблаи низоми сиёсии дунявӣ ва инсичом бахшидани тафаккури хурофотии динӣ-мазҳабӣ мебошад. Барои хушкандешони мазҳабӣ ва муддаиёни курсии давлатдорӣ ҷун рӯзи рӯшан маълум буд, ки бо шикасти маънавӣ физикии рӯшангар ва тарафи худ қашидани ин кишр дастгоҳи давлат ва ҳукумат заиф мешавад ва тардида барои пирӯзӣ намеронад. Ба ин нияти шум онҳо муборизаи беамонро бар зидди рӯшангарон тақвият бахшиданд.

Террору қуштори насли равшангарони милли, аз ҷумла Сайф Рахимзоди Афардӣ ба хоҷири он сурат гирифта буд, ки рӯҳияи милли миёни табақаҳои иҷтимоӣ шикаста шавад ва ҷомеа дар ҳолати шоки фикрию равонӣ қарор бигирад. Махз бо ин ҳадаф нависанда ва синамогари барҷастаи милли Сайф Рахимзоди Афардӣ, ки аз ҷаҳраҳои намоёни рӯшангарии милли ва ҳунармандии хирфаӣ махсуб меёфт, аз ҷониби душманони миллат – нахзатҳои ҳунор бераҳмона террор шуд.

Адиби забардаст Сайф Рахимзоди Афардӣ аз ҷумлаи чехраҳои матраҳи фарҳанг ва ҳунари милли ба шумор рафта, бо диду нигоҳи нав ба арсаи адабиёту санъат ворид гардид. Нигоҳи нав ба адабиёт, тарзи тозаии тасвири бадеӣ, интиҳоби каҳрамон, сужасозӣ, типпикунонӣ, фантазия ва таҳаюлу образофаринии ҷадид навиштаҳои Сайф Рахимзодро аз дигар навиштаҳо мутамоиш месохт. Гузашта аз ин, Сайф Рахимзод бо тафаккури нав ба синамои ҷонокӣ нуфуз кард ва дар доираҳои ҳунари то имрӯз сухан аз дидгоҳи вижаи таҳассусии ӯ меравад. Мухити маърифатӣ, фарҳангӣ ва ҳунарии кишвар аз нависандаи мумтози муосир, ки бо сабки хос ба майдони адабиёт ва ҳунар пой гузошт, умедҳои зиёде дошт. Мутаассифона, миллати ҷонок ин чехраи бузурги фарҳангӣ, ҳунари ва адабиро хеле барвақт аз даст дод. Ин шахсияти фарҳангӣ ва ҳунариро котилона нахзатӣ бо бераҳмии хос нобуд сохтанд.

Сайф Рахимзод дар синни 47-солагӣ ба дасти котилона миллат, яъне нахзатиҳои хунхор террор шуд. Террори нависандаро дар маҷмӯъ, террори фикрӣ, ҳунари, адабӣ ва фарҳангӣ номидан мумкин аст, зеро ки бо аз байн бурдани ӯ тарҳрезони катл меҳостанд тарсу харосро дар миёни ҷомеаи мадания ва ҳунарии ҷонокӣ роҳандозӣ намоянд ва аз ин тарик шохроҳи рушду тавсеаи миллиро бибанданд.

Сайф Рахимзоди Афардӣ 20 ноябри соли 1953 дар деҳаи Дектури ноҳияи Восеъ ба дунё омадааст. Гузаштагони нависанда дар деҳаи Афарди ноҳияи Ховалинг зиндагӣ доштанд. Аз ин рӯ, адиб «Афардӣ»-ро ба унвони таҳаллуси нависандагӣ интиҳоб кардааст. Аз овони наврасӣ ба ҳунар ва адабиёт рағбат дошта, дар ин ду самти муҳимми зиндагӣ қувваозмоя намудааст. Фаъолияти фарҳангӣ ҳунариро аз вазифаҳои расоми кинотеатри ноҳияи Москва (ҳоло Мирсайид Али Ҳамадонӣ) шурӯъ карда, солҳои 1969-1970 ҳунареши Театри давлатии мазҳакаӣ мусикии ба номи С. Вализодаи шаҳри Кӯлоб буд. Баъдан ба таҳсил фаро гирифта шуда, соли 1975 факултети филологияи ҷонок [Донишгоҳи давлатии Тоҷикистонро](#) хатм кардааст. Адабиётдӯстӣ, завқи нависандагӣ, ҳунаремандӣ ва ҷустуҷӯҳои эҷодӣ риштаи умри ӯро ба самтҳои кори телевизиону радио, тарҷумонӣ, матбуот ва билоҳира синамо мепайвандад. Ин буд, ки мавсуф масъулиятиҳои корманди

[Кумитаи](#)

[телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон](#)

(1974-1981), тарҷумон дар Афғонистон (1981—1982), муҳбир, баъдан мудирӣ Шӯъбаи адабиёт ва санъати газетаи «Тоҷикистони советӣ» (1983-1987), тарҷумон дар Афғонистон (1987-1988), коргардони кино, коргардон-таҳиягари «Тоҷиккино» (1989-1995), раиси киновидеокмпанияи миллии «Тоҷик-кино» (1995-1997)-ро бар уҳда мегирад. Қобилияти эҷодкорӣ, навогарӣ, кордонӣ, ташаббускорӣ, ташкилотчиӣ ва раҳбарии Сайф Рахимзодро ба назар гирифта, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон августи 1997 вазифаи раисии Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро бар уҳдааш вогузор мекунад. Дар ин вазифаи масъулиятнок Сайф Рахимзод то соли 2000-ум, яъне то замони аз ҷониби душманони миллат – нахзатиҳо

террор шудан фаъолият дошт.

Сайф Рахимзод бо сабки вежа вориди адабиёт ва хунари миллӣ гардид. Нависанда бо нашри нахустин хикояаш «Гунчишки сафед», ки ибтидои солҳои ҳаштодуми асри бист интишор ёфт, аз ҷониби хонандагон шинохта ва пазируфта мегардад. Сипас бо киссаи зебову овозадораш «Ситораҳои сари танӯр» (1984) ҷун нависандаи навапардоз дар адабиёти тоҷик маҳбубият касб мекунад. Бад-ин минвол хикояву киссахояш дар маҷмӯаҳои «Аз ёдҳо, аз ёдҳо» (1987), «Дуруғи сафед» (1997), «Васвасаҳои Зикравайх» (Таронаҳои ҳоки ҷарӣ, соли 1999), «Падрудӣ пай-гом» (2000), «Дог-ҳои Офтоб» (2003) ба таъҷ мерасанд. Киссахову хикӯи Сайф Рахимзод ба забонҳои русӣ, украинӣ, казакӣ, қирғизӣ ва ўзбекӣ тарҷума шудаанд. Дар асарҳояш нависанда тавассути қорбасти услуби қардӣ, тарзи нағриши ҳос воқеияти зиндағиро бозғӯ сохтааст.

Дар синамои тоҷик низ Сайф Рахимзод таҳаввулотӣ қиддӣ ворид сохт. Филмҳои офаридаи Сайф Рахимзод «Ситораҳои сари танӯр», «Ҳарф бизан, поизам», «Пете», «Чоре» ва монанди инҳо дар фестивал-озмунҳои байналмилалӣ (аз ҷумла, кинофестивали Канни Фаронса) соҳиби ҷоизаҳо гардидаанд. Сайф Рахимзод дар вазифаи пурмасъулияти давлатӣ — Раиси Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати ҶТ маҳорати баланди роҳбарӣ, қордонӣ, садокат ба миллату давлат, муносибати эҷодқорона зоҳир намуда, миёни персонали ҳунарий ва эҷодӣ, ҳамҷунин байни ҷомеаи маданияти тоҷикӣ соҳибқорӣ гардид. Маҳз бо таҷаббуси ӯ дар [Телевизиони Тоҷикистон \(Шабакаи якум\)](#) барномаи «Субх», шабакаи радиои «Садои Душанбе» таҷкил гардида, дар Кумита рӯзнамаи «Ҷаҳони паём» таъ-сис дода шуд. Сайф Рахимзод дар бозсозӣ, эҳёи ансамбли «Шашмақом»-и Кумитаи давлатии телевизион ва радиои Тоҷикистон саҳми бузург гузоштааст. Насли миёнсол ва солманде, ки имрӯз дар телевизион ва радио фаъолият мекунад, аз ибтиқороту таҷаббусоти Сайф Рахимзод дар робита бо навазозӣ таҷаддуди фикрию ихтисосӣ ва таҷникию фаннӣ ба неқӣ ёд мекунад. Сайф Рахимзод соли 1995 Ҷоизаи адабии ба номи С. Айнии Иттиҳодияи навасандағони Тоҷикистонро соҳиб гардидааст. Пас аз вафоташ, соли 2002 сазовори [Ҷоизаи давлатии Тоҷикистон ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ](#) доништа шуд.

Аз тарафи наҳзатиҳои ҳунқор террор шудани ҷунин шаҳсиятҳои бузурги адабӣ, фарҳангӣ ва ҳунарий ба он хотир сурат гирифта буд, ки онҳо пеш аз диғар қишрҳои иҷтимоӣ нақшаҳои шуми бозигарони сиёсиро бозшиносӣ ва фӯш қарда, ба насли ҷавони ҷомеа ҳушдор додаанд. Бинобар ин, гурӯҳҳои тундрави маҷҳабӣ, минҷумла созмони наҳзат маҳз бо ин тоифа қиддӣ душманӣ варзида, тариқи дастандарқорон талош қарданд, бо радди маърақасозии сунъӣ ва террорҳои мудавом онқоро аз масири муқоризоти идеологӣ мунсариф созанд. Сайф Рахимзоди Афардӣ аз нафароне буд, ки

бо масъулиятписандӣ ва рисолатмандии миллӣ алайхи хурофот ва хушкандешӣ шӯрид ва дар роҳи мубориза чон дод.

Бо террори Сайф Раҳимзод гурӯҳҳои террористӣ ҳадаф доштанд, ки дар фазои ҳунари, эҷодӣ ва рӯшангариӣ ҷумҳури вакуум ва ҳало ба вучуд оваранд ва аз тариқи тарсу ҳарос дар ҷомеа тасаллут пайдо намоянд. Ба таъбири дигар, омилони террори ҳунармандии хирфай Сайф Раҳимзоди Афғардӣ меҳостанд, ки рӯҳияи миллиро бишкананд ва ихтилофотро миёни табақаҳои гуногуни иҷтимоӣ мустаҳкам кунанд. Аммо бо террори Афғардӣ террористон ба ҳадаф нарасиданд ва насли нави ҳунармандони миллӣ бо тақия ба қору пайқори нависанда ва синамогарӣ шаҳид муқобили ҷараёни хурофот ва хушкандешӣ мазҳабӣ қарор гирифта, тавассути ибтикороти илмӣ, эҷодӣ, сиёсӣ, адабӣ, ҳунари ва фарҳангӣ ба майдон ворид гардиданд.

Субҳиддин Зиёев,

ҳодими пешбари илмии АМИТ